

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αθήνα, 19-06-2019
Αρ. Πρωτ:Δ1(δ)/ΓΠ.οικ.46770

Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας: 104 33
Πληροφορίες: Ηλίας Ιορδανίδης
Τηλέφωνο: 2132161344
e-mail: iordanidisi@moh.gov.gr
Fax: 2132161907

ΠΡΟΣ : Όπως Π.Α.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Διενέργεια υγειονομικών ελέγχων εμφιαλωτηρίων νερού και δειγματοληπτικών ελέγχων εμφιαλωμένων νερών στο εμπόριο

Σχετ: α. Η υπ' αριθμ. Α1β/4841/79 Υγειονομική Διάταξη περί της Ποιότητας των εμφιαλωμένων νερών όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 1263/99 (ΦΕΚ 1070/ Β/1999) και τις Γ1(δ) /ΓΠ οικ. 80012/19.10.2015 (ΦΕΚ 2273/Β'/2015) και Γ1(δ) /ΓΠ οικ. 83217/30.10.2015 (ΦΕΚ 2344/Β/2015) Υπουργικές Αποφάσεις
β. Το υπ' αριθμ. 433/83 Π.Δ. (ΦΕΚ 163/Α/9.11.83) «Όροι εκμετάλλευσης και κυκλοφορίας στο εμπόριο φυσικών μεταλλικών νερών», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ Υ2/οικ.329/98 (ΦΕΚ 114/Β/12.2.1998) και ισχύει
γ. Η ΚΥΑ 56591/9.6.04 (ΦΕΚ 887/Β/15.6.04) «Καθορισμός του καταλόγου των οριακών τιμών συγκεντρώσεων και των ενδείξεων για την επισήμανση των φυσικών μεταλλικών νερών,....»
δ. Η Γ1(δ)/ ΓΠ οικ.67322 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3282/Β'/19-09-2017) με θέμα «Ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 3ης Νοεμβρίου 1998 όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1787 (L260, 7.10.2015)».
ε. Η ΔΥΓ2/Γ.Π.87194/28-07-2009 Εγκύκλιος της Υπηρεσίας μας με θέμα «Επισήμανση των εμφιαλωμένων νερών».
στ. Το Γ1(δ)/ Γ.Π.οικ 59106/02-08-2016 έγγραφο της υπηρεσίας μας προς τον Πανελλήνιο Φαρμακευτικό Σύλλογο.

Με αφορμή την έναρξη της θερινής περιόδου, και για λόγους προστασίας της Δημόσιας Υγείας και ειδικότερα της υγείας των καταναλωτών, παρακαλούμε όπως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας για την παρακολούθηση της ποιότητας όλων των εμφιαλωμένων νερών (επιτραπέζιων και φυσικών μεταλλικών νερών), σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω (α) έως (ε) σχετ:

Α. Προβείτε άμεσα:

- 1) σε υγειονομικούς ελέγχους των εμφιαλωτηρίων νερού περιοχών αρμοδιότητας σας καθώς και
- 2) σε δειγματοληπτικούς ελέγχους εμφιαλωμένων νερών που κυκλοφορούν στο εμπόριο

Σημειώνεται ότι:

α) Οι έλεγχοι στα εμφιαλωτήρια αρμοδιότητας σας θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνουν:

- υγειονομική αναγνώριση των γεωτρήσεων, πηγών υδροληψίας κ.λπ.,
- υγειονομικό έλεγχο των εγκαταστάσεων εμφιάλωσης, αποθήκευσης κ.λπ.,
- διενέργεια δειγματοληψιών νερού από την πηγή υδροληψίας, από τη γραμμή παραγωγής (πριν και μετά την εμφιάλωση-έτοιμο προϊόν) καθώς και από την αποθήκη.

β) Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται κατά τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων σε εισαγόμενα εμφιαλωμένα νερά προκειμένου να διαπιστώνεται ότι αυτά είναι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

γ) Κατά τον δειγματοληπτικό έλεγχο των εμφιαλωμένων νερών στο εμπόριο, έχοντας υπόψη ότι έχει παρατηρηθεί η πώληση τους και σε φαρμακεία, θα πρέπει να εξετάζονται οι ετικέτες των εμφιαλωμένων νερών προκειμένου να διαπιστώνεται ότι τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί της επισήμανσης τους, όπως αυτή έχει αναλυθεί στην (ε) σχετ. εγκύκλιο.

Επισημαίνεται ότι ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται στην αναγραφή παραπλανητικών ενδείξεων όπως πχ «βρεφικό νερό» ή «κατάλληλο για βρέφη» σε εμφιαλωμένα νερά που πωλούνται κυρίως στα φαρμακεία, ενδείξεις οι οποίες δεν επιτρέπονται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία

Β. Συμπληρώσετε το συνημμένο έντυπο καταγραφής, με τα αποτελέσματα των υγειονομικών ελέγχων των εμφιαλωτηρίων νερού και των δειγματοληπτικών ελέγχων εμφιαλωμένων νερών στο εμπόριο που διενεργήσατε.

Τα ανωτέρω στοιχεία παρακαλούμε να αποσταλούν **το αργότερο έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2019** στις ακόλουθες διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

ymp_secretary@moh.gov.gr και iordanidisi@moh.gov.gr

Τα έντυπα καταγραφής βρίσκονται αναρτημένα υπό μορφή υπολογιστικού φύλλου (excel) στον επίσημο ιστοχώρο του Υ.Υ (www.moh.gov.gr στη διαδρομή Υγεία/Υγιεινή Περιβάλλοντος/Προστασία ποιότητας υδάτων/Ποιότητα εμφιαλωμένων νερών).

<http://moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-dhmosias-ygieinhs/ygieinh-periballontos/prostasia-poiotitas-ydatwn/poiothta-emfialomewnwn-nerwn>

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

Συνημμένα:

Ένα (1) έντυπο καταγραφής 2019

Πίνακας Αποδεκτών:

A. Όλες τις Γενικές Δ/σεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών

Έδρα Περιφέρειας

B. Όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της χώρας:

1) Δ/σεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας όλων των ΠΕ

Τμήματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου

Έδρες τους

2) Δ/σεις Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφέρειας Αττικής

Έδρες τους

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού Υγείας

2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας

3. Γραφείο Γενικής Δ/τριας Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής

4. Δ1(δ) (5)

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΕΛΕΓΧΩΝ

ΕΜΦΙΑΛΩΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΩΝ ΝΕΡΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥΣΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Περιφ. Ενότη. : _____

Γενική Δ/ση : _____

Δ/ση : _____

Τμήμα : _____

Ημερομηνία : _____

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΜΦΙΑΛΩΤΗΡΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ¹

Ελέγχουσα υπηρεσία της Π.Ε.:

Επωνυμία εμπορικής εταιρείας:

Εμπορική ονομασία εμφιαλωμένου νερού:

Είδος νερού (ΦΜΝ, επιτραπέζιο, νερό πηγής):

α/α	Σημεία ελέγχου συμμόρφωσης	Συμφωνία με την ισχύουσα νομοθεσία		Προβλήματα που εντοπίστηκαν	Αντιμετώπιση προβλημάτων
		Ναι	Όχι ²		
1	Το εμφιαλωτήριο διαθέτει τις προβλεπόμενες άδειες;				
2	Στην περίπτωση εμφιάλωσης Φυσικού Μεταλλικού νερού είναι διαθέσιμες οι:				
	Απόφαση αναγνώρισης του νερού ως φυσικό μεταλλικό νερό ³ Άδεια εκμετάλλευσης της πηγής φυσικού μεταλλικού νερού ⁴				
3	Η πηγή υδροληψίας, οι εγκαταστάσεις, η αποθήκευση, η παραγωγική διαδικασία και το προσωπικό βρίσκονται σε συμφωνία με τα οριζόμενα στα Άρθρα 19-35 της Υ.Δ.4841/79;				
4	Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις και το ιδιοκτησιακό καθεστώς του εμφιαλωτηρίου βρίσκονται σε συμφωνία με τα αναγραφόμενα στις άδειες;				
5	Στο εμφιαλωτήριο τηρούνται τα προβλεπόμενα στοιχεία ⁵				

1 Ο Πίνακας συμπληρώνεται όσες φορές χρειαστεί ανάλογα με το πλήθος των εμφιαλωτηρίων που ελέγχθησαν)

2 Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης απαιτείται η επιβολή των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία (Υ.Δ.4841/79, Άρθρο 41) κυρώσεων.

3 Σύμφωνα με το Άρθρο 1, του Π.Δ.433/83

4 Σύμφωνα με το Άρθρο 3, του Π.Δ. 433/83

5 Σύμφωνα με το Άρθρο 36, της Υ.Δ.4841/79

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΩΝ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΩΝ ΝΕΡΩΝ

Ελέγχουσα υπηρεσία της Π.Ε.:

Α/Α	Σημείο Δειγματοληψίας		Εμπορική Ονομασία Εμφιαλωμένου Νερού	Επωνυμία εμπορικής εταιρείας	Προέλευση νερού δειγματοληψίας ²		Είδος νερού			Ημερομηνία δειγματο- ληψίας	Σειρά παραγωγής	Όγκος δοχείου/ φιάλης δείγματος (lt)	Είναι η επισήμανση του δοχείου/φιάλης του δείγματος, σύμφωνη με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία; ⁴		Το νερό διαθέτει πιστοποιητικό καταλληλότητας από υγιεινής απόψεως; ⁵	
	Εμφιαλω- τήριο	Εμπόριο ¹			Εγχώριο	Εισαγωγής ³	Φυσικό Μεταλλικό	Επιτρα- πέζιο	Νερό πηγής				Ναι	Όχι	Ναι	Όχι ⁶
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																

1 Να αναγράφεται το εμπορικό σημείο δειγματοληψίας π.χ. σούπερ μάρκετ, περίπτερο κτλ.

2 Συμπληρώνεται μόνο για τα δείγματα που λαμβάνονται από το εμπόριο

3 Να αναγράφεται η χώρα προέλευσης

4 Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη νομοθεσία των επιτραπέζιων ή των φυσικών μεταλλικών νερών και νερών πηγής, ανάλογα με το είδος του εμφιαλωμένου νερού

5 Συμπληρώνεται μόνο για τα εισαγόμενα εμφιαλωμένα νερά, σύμφωνα με το Άρθρο 40, της Υ.Δ.4841/79.

6 Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης απαιτείται η επιβολή των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία (Υ.Δ.4841/79, Άρθρο 41) κυρώσεων.

Σημείωση: Η αρίθμηση του πίνακα δεν είναι περιοριστική και μπορεί να επεκταθεί ώστε να συμπεριληφθούν όλα τα δεδομένα δειγματοληψιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΕΜΦΙΑΛΩΤΗΡΙΩΝ

Ελέγχουσα υπηρεσία της Π.Ε.: _____

Επωνυμία εμπορικής εταιρείας: _____

Εμπορική ονομασία εμφιαλωμένου νερού: _____

Είδος νερού (ΦΜΝ, επιτραπέζιο, νερό πηγής): _____

Ελέγχον εργαστήριο: _____

Α/Α δείγματος¹: _____

Α/Α Παραμέτρου	Παράμετρος	Νερό στην πηγή υδροληψίας	Νερό στο σημείο εμφιάλωσης	Τελικό προϊόν	Μέγιστο επιτρεπόμενο όριο παραμέτρου
		Τιμή παραμέτρου	Τιμή Παραμέτρου	Τιμή Παραμέτρου	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

1 Βλ. Πίνακα 2

Σημείωση: Η αρίθμηση του πίνακα δεν είναι περιοριστική και μπορεί να επεκταθεί ώστε να συμπεριληφθούν όλα τα δεδομένα δειγματοληψιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Ελέγχουσα υπηρεσία της Π.Ε.: _____

Επωνυμία εμπορικής εταιρείας: _____

Εμπορική ονομασία εμφιαλωμένου νερού: _____

Είδος νερού (ΦΜΝ, επιτραπέζιο, νερό πηγής): _____

Ελέγχον εργαστήριο: _____

Α/Α δείγματος¹: _____

Α/Α Παραμέτρου	Παράμετρος	Τιμή Παραμέτρου	Μέγιστο επιτρεπόμενο όριο παραμέτρου
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

1 Βλ. Πίνακα 2

Σημείωση: Η αρίθμηση του πίνακα δεν είναι περιοριστική και μπορεί να επεκταθεί ώστε να συμπεριληφθούν όλα τα δεδομένα δειγματοληψιών.